

Nr 106

Av herr **Nilsson, Hjalmar, m. fl.**, om stöd åt produktionen av svensk barnfilm.

Den 25 januari 1949 tillsatte ecklesiastikministern enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande sakkunniga för utredning angående barn och film, vilken kommitté bland annat i december 1952 avlämnade sitt betänkande nr 2 »Barn och film».

Barnfilmkommitténs överväganden sammanfattas i utredningens kapitel 4 på följande sätt:

Som statliga stödåtgärder åt produktionen av svensk barnfilm föreslår kommittén alltså

dels nöjesskatteåterbäring till producenten efter prövning hos ett centralt barnfilmråd med hela nöjesskattebeloppet för godkänd småbarnsfilm och undantagsvis för annan barnfilm av utmärkt kvalitet, med halva nöjesskattebeloppet för annan barnfilm,

dels produktionslån ur en särskild barnfilmfond, efter ansökan hos barnfilmrådet, med en tredjedel eller hälften av det beräknade inspelningsbeloppet, dock icke i något fall över 175 000 kronor. Statens anslag för ändamålet bör uppgå till sådant belopp, att bidrag kan utgå med cirka 250 000 kronor per år.

På grund av att kommitténs betänkande icke föranlett något förslag till riksdagen väcktes motioner vid 1955 års riksdag, vari föreslogs att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om att förslag till stöd åt produktionen av svensk barnfilm måtte föreläggas nästa års riksdag. I sitt yttrande över motionerna sade statsutskottet: »Då utskottet utgår från att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på den väckta frågan, finner utskottet det inte påkallat att tillstyrka motionerna.»

Riksdagen biföll utskottets uttalande.

Kungl. Maj:t har ännu inte när detta skrives avgivit något förslag till 1956 års riksdag med anledning av 1949 års filmkommittés betänkande »Barn och film». Alla som sysslar med dessa frågor, föräldrar, lärare, barnläkare och andra, väntar att riksdagen skall ta upp dessa problem till behandling och beslut. Hur angeläget det är, att dessa frågor bringas till sin lösning, framgår av en artikel i Socialmedicinsk tidskrift, häfte 4 1955. Artikeln redovisar en undersökning som verkställdes i Stockholm om förskolebarnens biovanor. Redogörelsen innehåller många intressanta och tankeväckande synpunkter, men utan att närmare ingå på dessa vill vi endast citera slutsatsen i undersökningen och artikeln.

På grund av den höga biofrekvensen och de mentalhygieniska risker, som den medför, bör alla berörda parter, föräldrar, lärare, barnläkare och ansvariga myndigheter arbeta för att åstadkomma:

1. Ökad föräldraupplysning
2. Ökad produktion av lämplig barnfilm, speciellt för de yngre åldrarna.
3. Stöd åt barnfilmklubbar, barnteater och liknande verksamhet.»

Denna och andra undersökningar bekräftar att filmen är den kanske viktigaste formen av fritidsförströelse för många barn, och den utövar en starkare attraktion på de unga än någon annan form för mänsklig meddelelse. Detta har också uppmärksammats av många, och de ideella organisationerna har tagit initiativet till bildandet av barnfilmklubbar. Klubbarna har visning några gånger i månaden och visar då vanligen ett program sammansatt av kortfilmer av varierande slag. I regel visas endast filmer godkända av barnfilmjuryn. Verksamheten drives helt på ideell basis. Alla medarbetare — lärare, föräldrar, ungdomsledare — ställer sina krafter till förfogande utan ersättning. Denna verksamhet har under den sista tiden fått en betydande omfattning. Omkring 200 klubbar, spridda över hela landet, är i verksamhet. Men verksamheten hämmas av brist på god barnfilm. Allteftersom klubbarnas antal ökar och kravet på film av god kvalitet stiger kommer, om inga åtgärder vidtagas, svårigheterna för denna ideella verksamhet att öka så att den hämmas i sin utveckling.

Det är framför allt produktionen av god svensk barnfilm som måste uppmuntras. Enligt tillgängliga uppgifter producerades under åren 1946—1955 endast sju svenska barnfilmer. Men den nuvarande produktionen av svensk barnfilm är ur ekonomisk synpunkt ett ytterst vanskligt företag, vilket i första hand är beroende av att publikunderlaget och biljettintäkterna icke står i rimlig proportion till kostnaderna för filmens framställning.

Vi har erhållit följande uppgifter av företag i branschen angående kostnader för barnfilm:

KVARTERETS OLYCKSFÅGEL (produktionsår 1947)

Produktionskostnader exkl. räntor	kr. 210 740:—
Filmhyresintäkter	kr. 150 185:—
Skatteåterbäring	» 7 010:— » 157 195:—
<i>Underskott för producenten</i> kr. 53 545:—	

Nöjesskatt till stat och kommun beräknad till kr. 175 000:— sedan avdrag gjorts för återbäring till producenten enligt ovan.

KASTRULLRESAN (produktionsår 1950)

Produktionskostnader exkl. räntor	kr. 248 143:—
Filmhyresintäkter	kr. 167 790:—
Skatteåterbäring	» 15 414:— » 183 204:—
<i>Underskott för producenten</i> kr. 64 939:—	

Nöjesskatt till stat och kommun beräknad till kr. 320 000:— sedan avdrag gjorts för återbäring till producenten enligt ovan.

TANT BRUN, TANT GRÖN, TANT GREDELIN (produktionsår 1947)

Produktionskostnader exkl. räntor	kr. 125 000:—
Filmhyresintäkter	» 81 000:—
<i>Underskott för producenten kr. 44 000:—</i>	

Nöjesskatt till stat och kommun beräknad till kr. 53 000:—.

(Siffrorna från ovanstående film härrör sig från år 1950 men är i dag i stort sett oförändrade.)

Samtidigt som dessa frågor om barn och film diskuteras i vårt land har de även aktualiserats i både Norge och Danmark. Dessa diskussioner har föranlett olika framställningar till Nordiska rådet. Vid Nordiska rådets session i Stockholm januari—februari 1955 upptogs framställningarna till behandling. Av kulturutskottets betänkande framgår, att följande framställningar inkommit: Resolution av den nordiska barnfilmkonferensen den 2 juli 1954 och uttalande av Nordiska kulturkommissionens sektion 3 vid sammanträde den 17—18 december 1954, uttalande av Danske Kvinders Nationalråd av den 18 januari 1955. Barnfilmfrågan beröres också i den norska regeringens anmälan om rekommendation nr 4/1954.

På förslag av utskottet antog rådet följande rekommendation:

Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att vidtaga erforderliga åtgärder för att möjliggöra tullfrihet och förenklad tullbehandling samt befrielse från nöjesskatt i fråga om barnfilm och för att få till stånd en gemensam nordisk barnfilmnämnd.

Av den här ovan lämnade redogörelsen framgår klart, att frågan ekonomiskt stöd till produktionen av svensk barnfilm snarast bör bringas till sin lösning.

På grund av vad ovan anförts får vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl.
Maj:t hemställa om att förslag till stöd åt produktionen
av svensk barnfilm måtte föreläggas nästa års riksdag.

Stockholm den 23 januari 1956

Hjalmar Nilsson

Anna Sjöström-Bengtsson

Axel Andersson

Bengt Elmgren

Nils G. Strandler